

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Assertionvm Theologicarvm Sfortiae Pallavicini Sacrae Theologiae Professoris in Collegio Romano Societatis Iesv. Libri Qvinque

De Sacramentis

Pallavicino, Sforza

Romæ, 1650

Cap. 5. Qualisnam, & quanta variatio, additio, contractio, aut corruptio
verborum quibus Ecclesia vtitur, consistat cum valore Sacramenti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38948

De Sacramen. Cap. IV. 117
ries adhibetur materia, quæ
in usu humano censeatur mo-
raliter eadem ac illa quam
Ecclesia adhibet, Sacramentū
existimatur validè confici; In
dubio autem Sacramenta sūt
iteranda sub conditione.

C A P V T V.

*Qualisnam, & quanta va-
riatio, additio, contractio,
aut corruptio verborum qui-
bus Ecclesia vitur, consistat
cum valore Sacramenti.*

78 **H**æc de rebus, iam
de verbis. Non
modo certum est, verba syno-
nima in omnibus linguis esse
formas validas Sacramento-
rum; sed etiam non plane sy-
nonima, hoc est non substitu-
ta

ta

ta eisdem planè conceptibus. Cam enim Christus voluerit vt Sacramenta possent vsurpari in omni idiomate, et cum sepe vnū idioma non habeat voces planè equiuales voces alterius (vt patet ex difficultate conuertendi aliquā scripturam ex vno idiomate id aliud) necesse fuit vt tanta latitudo concederetur in vocibus, quanta sufficit vt omnes lingue possint suppeditare vocabula ad valorem Sacramentorum sufficientia. Propter hanc rationem, licet vox *baptizo*, hoc est, *lauo*, qua vtitur Ecclesia, non sit synonima harum, *tingo*, *immergo* &c. tamen quia hæ habent significationem valdè affinem illi, adeoque promiscuè solent in

varijs linguis vsurpari, ideò validè censentur ad baptizandū.

79 Ex his solui potest speculatiuè quæstio nuper excitata: an baptismus adhibitus nuper à Neophytis in Regno Tūchinēsi fuerit validus. Duo enim opponebantur. Alterum est, in ea lingua *nomen* non significare *auctoritatem*, seu *virtutem*, qualem significationē censetur habere in forma baptismi, sed vel *appellationem*, vel *samam*. Alterum est in ea lingua non esse distincta vocabula numeri singularis, & pluralis, sed, voces per se indifferentes determinari ad significationem singularem, vel pluralem ex numero eorum quibus ipsa nomina iunguntur. Quare in ea lingua vox illa

in nomine, adiuncta tribus perinde valet ac *in nominibus*. quæ locutio inualidè adhiberetur in baptismo, quippe non seruans significationem Vnitatis in Trinitate, vt Theologi cōmuniter docent. Sed quamuis hæc possent reddere hunc baptismū fortasse incertum, adeo quæ practicè iterandum sub conditione, speculatiuè tamen censemus illum validum.

80 Nam quantum spectat ad primam difficultatem, non est essenziale ad baptismū vocabulum tantę efficacitatis quantę est illud *in nomine*. Etenim nos ipsi in lingua propria latina non habemus vocem synonimam respondentem significationi Ecclesiasticæ huius vocabuli. Ex alia parte,

vt

De Sacramen. Cap. V. 121

vt dixi conueniens fuit, ne pro
linguarum varietate, & noui-
tate difficilis redderetur vsus
Sacramentorum, & arctaretur
via salutis. Propter quam ra-
tionem, vt aduertit S. Tho-
mas 3. p. q. 60. art. 5. ad 3. res
quarum vsus est necessarius in
Sacramentis, vel communiter
habentur, vel paruo studio adhi-
bito haberi possunt. In baptismo
autem, vtpotè cuius necessi-
tas est summa, & communis-
sima, docet q. 66. art. 3. *in cor-*
pore, id circò fuisse institutam
pro materia aquam, inter om-
nes liquores facillimè reperi-
bilem. Accedit quod illa vox
in nomine, ne apud nos qui-
dè, vt indicaui, habet origina-
riè tantā significationē, *nomen*
enim importat, *id per quod a-*

F liud

liud noscitur, & ita deducitur à noscendo sicut flamen à flando, tegmen à tegendo &c. Sed quoniam qui agit ex alterius auctoritate, & virtute solet illum nominare, & facit illū cognosci, ideò vox illa adoptavit hāc aliam significationem, in virtute ex auctoritate &c. Hoc posito eandem significationem potuit adoptare in lingua Tūchinensi; & eam adoptasse censetur posita intentione loquentium: quam intentionem concurrisse quis dubitet, quando baptizantes intendebant perficere baptisma omni meliori modo, & loqui in eo sensu, quem intendebant eorum instructores, & cathedristæ?

§ I   *Quantum verò spectat*

Et ad alteram difficultatem notandum est, non requiri ad baptisma illam vocem *in nomine* ita contractam ad significationem singularem, ut non sit æqui-uoca etiam ad pluralem præcisè intentione loquentis, & circumstantijs. Docent enim Theologi posse baptizari per hæc verba *in nomine Patris, in nomine Filij, & in nomine Spiritus Sancti*: In quo casu illa repetitio est æqui-uoca, & determinatur ab intentione loquentis ad significandum vnum nomen trium, & non tria nomina, hoc est tres virtutes, & auctoritates diuersas. Quamuis ergò in lingua Tunchinensi voces sint indeclinabiles, & modificent significationem à numero illarum re-

rum quibus adduntur, tamen si aliundè constet, significatū illius vocis esse idem respectu multorum, adhuc retinebunt sensum numeri singularis. Porro si quis in ea lingua diceret: *Pater Esau, & Iacobi*, quis neget, posse significari per id vnum Patrem, & non plures? Cum ergo hanc significationem singularem & admittat idioma, & exigat veritas obiecti, ac intentio loquentiū, porro nil deest ad substantiam formæ Sacramenti.

82 Diximus de vocum mutatione, iam de corruptione. Afferimus verò tantam, & non maiorem corruptionem verborum consistere cū valore Sacramenti, quanta non adimit significationem
verbis

verbis, & obligationem veracitatis in communi hominum consuetudine. Scilicet hoc ipso quod instituitur aliqua lingua, necesse est propter ruditatem, balbutiem, & negligentiam populi loquentis, ut significatio quæ primariò tributa est vocibus castigatis, secundariò transferatur etiam ad eas voces in quas primum est castigatas vitiar: aliòquin institutio linguæ, & obligatio veracitatis esset ferè inutilis in Republica. Hoc idem ergo valet in formis Sacramentorū, quia verè voces illæ ità corruptæ retinent significationem vocum incorruptarum, ideò benè responsum à Zacharia Pontifice in cap. *retulerunt* de consecrat. dist. 4. eum qui

ex imperitia latini sermonis, & non hæresim, aut errorem introducens, baptizauerat: *in nomine Patria, & Filia, & Spiritus Sancta*, verè baptizasse,

83 Non tamen verum est quod inde plures colligunt, quoties minister mutat consueta verba propter hæresim, quam animo gerit, vitari Sacramentum. Aliòquin vitiosa esset forma hæreticorum Græcorum, *baptizatur seruus Christi &c.* ideo enim eam adhibent, quia putant formam latinorum esse irritam. Sed verba Zachariæ faciunt hunc sensum; quod si ille Sacerdos pronunciauit ita corruptè non ex intentione hæreticâ quasi putans personas diuinas esse foeminas, & imperfectas, sed ex mera ignorantia

rantia

rantia sermonis, euidens coniectura est, eū habuisse in animo verā significationem; quod erat necesse ad hoc ut verba illa corrupta, ac proinde æquiuoca, essent forma valida.

84 Qui ideò vsurpat aliqua verba vltra necessaria ad Sacramentum, quia putat ea verba esse de forma, vel è contrario, qui existimat non esse de forma aliqua ex ijs quæ profert, & quæ re ipsa sunt, nō temper idcirco vitiat Sacramentum: aliòquin non solūm consecratio Græcorum putantium verba illa *quod pro vobis tradetur* esse de forma, foret inuualida, sed idem vitium esset frequens inter Catholicos propter dissidentes in hac re Scholasticorū sentētiās. Tunc

F 4 ergò

ergò vitiatur Sacramentum ,
quando vel id quod falsò exi-
stimatur non esse de forma ,
pronunciatur non tanquam
à procuratore Christi ; vel id
quod falsò creditur esse de
forma , & ideò additur veræ
formæ , ita pronunciatur vt
minister practicè intendat
non ponere effectū Sacramen-
ti nisi post illam additionem .
Nam in vtroque ex his casi-
bus deficit necessaria inten-
tio ; In primo quidem , quia
tunc verba necessaria non di-
cuntur nomine Christi ; In se-
cundo , quia non est intentio
ponendi effectum Sacramenti
in eo instanti in quo Christus
concessit suis procuratoribus
illum ponere , sed differendi ad
aliud instans ad quod Chri-
stus

stus non concessit illud differre. Nec enim voluit effectum Sacramenti pendere à conditione futura, vt dicemus in loco.

85 In verbis Sacramentalibus potest fieri aliqua coarctatio. Cùm enim sint quaedam voces, quæ ex lege idiomatis non possunt enunciari nisi quando congruunt cum significatione quarundam aliarum vocum, ideò illæ priores ex vsu linguæ perinde valent solæ, ac iunctæ cum posterioribus. Ex g. *baptizo*, non significat vtrumque exercitium baptizandi, sed illud dependens à loquente, & pro tempore pro quo loquitur, quia est vox non vsurpabilis, nisi quando posset con-

F 5 iungi

iungi cum his alijs *Ego & nunc*; ideò perinde est efficax ac illæ tres, *ego nunc baptizo*, quæ tamē si pronunciarētur, concurrerent omnes ad effectum Sacramenti.

86 Non ideò quælibet coarctatio esset valida. Nec enim si in aliqua lingua substitueretur quæpiã vocula ad significandã integrã formam cõsecrationis, vel absolutionis, sicut aliquãdo fit in cõpendijs litterarum, & fiebat in antiquis siglis Romanorum, non, inquam per illam voculam, validè consecraretur. Quippe ea vocula non esset habilis, vt pro humana, & communitarditate audientium excitaret de præsentibus omnes illos cõceptus, quos excitat forma, que

quæ adhibetur ab Ecclesia.
Faciliùs retineretur validitas
cum productione sermonis.
Sicut enim ex tribus sonis per
se nihil significâtibus, hoc est,
ex tribus syllabis, componitur
vox exprimens hunc conce-
ptum *baptizo*, quid ni posset
componi ex decem, aut pluri-
bus? modò non esset talis lon-
gitudò, quæ in fine induxif-
set obliuionem initij, atque
adeò propositio integra com-
muniter percipi non posset.

